

HET LATE DEBUUT VAN OLAV VORSEL

Hans Redeker

In de novembermaand van vorig jaar vond in Parijs, in de galerie ABCD aan de Boulevard Saint-Germain, het opmerkelijke debuut plaats van een Nederlandse schilder, uit Amsterdam, die zich welbewust wil verschuilen achter de schuilnaam Olav Vorsel. Die tentoonstelling werd een verrassend succes, uitmondend in meerdere exposities, ook in het buitenland.

Olav Vorsel; 'The retrospective arrangement', olie op doek, 130 x 110 cm 1981

Voor ons land is nu zijn werk voor de eerste keer te zien in de Haagse galerie Edison aan de Javastraat. Daar kan men kennis maken met het felle en geladen werk van een schilder, die zich pas op zevenenveertig-jarige leeftijd uit innerlijke noodzaak terugtrok in zijn atelier, om daaruit ruim tien jaar later voor het eerst naar voren te treden, zonder enige referenties aan zijn achtergronden.

Tot de vele positieve reacties op de Parijse expositie behoorden die van Béatrice Durand in 'Les Cahiers de la Peinture', die de te gemakkelijke associatie met Cobra afwees ten gunste van bijvoorbeeld Saura, maar die ook in Olav Vorster een late nazaat zag van Edvard Munch en diens noordelijk geweld in 'de schreeuw'. Geenoninteressante vergelijking indien men de variaties van 'de schreeuw' van Munch, - zowel in schilderij als in grafiek, - opvatten wil als een visuele evocatie van de existentiële angst, uitgedrukt in adequate beeldende middelen, intuïtief en emotioneel geladen.

Over Olav Vorsel hoeven wij niet meer te weten dan dat hij door en in zijn werk tot ons wil spreken, dat hij een gegrepene is, die in grote 'spanningsbogen, vaak tot diep in de nacht, in zijn atelier bezig is met de demon van het onderbewuste (noctium fantasmata) en van het fenomeen schilderkunst. Op grond van zijn late debuut en doorbraak als autodidact zou Vorsel misschien bij de 'art

Olav Vorsel; 'But being lost they fear', olie op doek, 110 x 90 cm, 1981

brut' à la Dubuffet kunnen worden geplaatst, zonder dat men hem eenvoudigweg tot de 'naïven' zou mogen rekenen. Daarvoor is zijn spirituele en culturele achtergrond te groot, zoals deze ook uit zijn werk spreekt, bijvoorbeeld uit de spookgestalten van zijn eigen dromen en herinneringen. Gestalten die door hun obsederend karakter enerzijds de geestelijke 'kijkrichting' dwingen tot beschouwing, anderzijds het strikt persoonlijke als herkenbaar deel van het ge-

heel aanbieden zodat er een algemeen menselijke evocatie ontstaat.

Soms kan dit in een uitbundig lachen overgaan. Titels als 'A fair amount of laughter', 'Reduced tot quiscent condescence' en 'With the subtle smile of death's madness' zijn in deze zin onthullend.

**Galerie Edison, Javastraat 16, Den Haag;
13 febr. - 7 maart; Tongerloohuis,
Roosendaal (NBr.), 28 febr. - 21 maart**

The voice of the mournfull chanter, 1981,
formaat 100 x 110 cm. olieverf op linnen.

GALERIE EDISON

heeft het genoegen u uit te nodigen voor de
tentoonstelling van

OLAV VORSEL

schilderijen, gouaches en tekeningen

van 13 februari t/m 7 maart 1982

u bent van harte welkom op de opening zaterdag
13 februari om 17.00 uur.

Henri de Brey

Javastraat 16
2585 AN Den Haag
tel. 070 - 635000

geopend woensdag t/m zaterdag 11 - 18 uur
zondag 13 - 18 uur.

De fantasmagorieën van Olav Vorse

In de maand november van vorig jaar vond in de Parijse galerie ABCD aan de Boulevard Saint Germain het succesvolle debuut plaats van de schilder Olav Vorse. De critica Béatrice Durand wees op een begripelijke associatie met Cobra, maar zag hem toch meer verwant aan Saura en ging zelfs, bij een bepaald schilderij, terug op de Schreuw van Edvard Munch, om duidelijk te maken, hoezeer ook zijn kunst "een schok tweeg brengt bij hen, die het werk beschouwen, ten einde hen uit zichzelf te laten treden, te doen reageren, zodat zij zich hun menselijke lot bewust worden. (.....) Une oeuvre superbe et d'une grande portée". En in zijn inleiding tot deze tentoonstelling gewaagde Leo Duppen van de contrasten in zijn schilderijen, die hem stempelen tot een kunstenaar van deze tijd, op zoek naar zichzelf en naar de identiteit van de menselijke samenleving.

Nu volgt dan zijn Nederlandse debuut in deze Haagse galerie, gevolgd door andere exposities, elders in het land en daarbuiten. En dan komt de vraag op: wie is deze Olav Vorse? Een Nederlander zonder twijfel, bijna zestig jaar geleden geboren. Een laatbloeiër, want hij begon pas op zijn zeven-en-veertigste jaar te schilderen, na een geheel andere boeiende loopbaan. Maar verder wenst hij zich te beschermen achter zijn pseudoniem Olav Vorse en uitsluitend zijn werk te laten spreken. En dat werk spreekt met een intensiteit en een indringende expressiviteit, welke na opbloei van een neo-expressionisme, als waartoe Cobra behoorde, op het ogenblik weer zo gezocht wordt door een nieuwe generatie van schilders.

Olav Vorse. De gekozen voorname kan doen vermoeden, dat hij zich heel wel bewust is, tot de noordelijke flank van het expressionisme te behoren, van voorganger Munch tot Jorn, Pedersen en anderen. Het is een kunst, welke de diep innerlijke en wellicht anders onverdraaglijke obsessies en angsten van een uiterst sensibel en tegelijk spiritueel mens langs een meer intuïtieve dan cerebrale wijze omzet in fantasmagorieën, die in hun verschrikking tegelijk een bevrijdende en in algemeen menselijke zin onthullende functie verkrijgen. Het oude geheim van de kunst: het persoonlijke om te zetten in een evocatie van algemeen menselijke betekenis. En wanneer de eerder geciteerde Béatrice Durand het heeft over een "immense cynische lach" tegenover wat wij zijn, dan wijst zij daarin heel duidelijk op het bevrijdende van een schilderkunst als van Olav Vorse, een vorm van overleven ook voor ons.

The pensive blossom of silver effulgence, 1981,
formaat 110 x 90 cm. olieverf op linnen.

Zijn middelen zijn daaraan adequaat, een picturale taal, welke gebruik maakt van alle spontantiteit, een bezit nemen van de verf, zoals deze direct uit de tube op het doek wordt geknepen. En wat daarna gebeurt, wordt beheerst door de ritmische gestiek van de schilder, die onder zijn handen angstaanjagende maar tegelijk bevrijdende monsters ziet ontstaan, opgelost en tegelijk verdicht in stromen van kleur, fel en exuberant, desondanks betoond binnen de ritmische beheersing van een compositie. De titels komen achteraf, zoals ook de bewustwording op het onderbewuste volgt. Aan de grenzen van wanhoop en waanzin, lachend tegen het lot, veroverd de huidige mens zich in het werk van Olav Vorse een heilzaam verweer, ontdekt hij in dit werk tegelijk een schilder met een grote zeggingskracht en het vermogen, dit in zijn doeken te realiseren.

Hans Redeker